

SB-4/16 Arbeidet med vold og trusselhendelser mot ansatte

Arkivsak-dok. 15/02460-3
Arkivkode. 421
Saksbehandler Ada Holmen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Arbeidsmiljøutvalget i Utdanningsetaten (AMU)	08.02.2016	SB-4/16

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Utdanningsetaten (UDE) tar informasjonen til orientering.
2. AMU anbefaler at arbeidet med å tilrettelegge informasjonen på TAVLA ferdigstilles.
3. AMU anbefaler at UDE og etatshovedverneombudet (EHVO) fortsetter samarbeidet vedr. dette fagområdet.

Saksframstilling:

Utdanningsetaten har i samarbeid med etatshovedverneombudet arbeidet aktivt siden 2013 med problemstillinger vedr. forebygging og håndtering av vold og trusselhendelser mot ansatte. I den følgende saksframstillingen gis det en oppsummering av arbeidet, med hovedvekt på oppfølging av ideseminarer. Det gis også en redegjørelse for hvordan Avdeling for PPT og spesialskoler (APS) vil kunne bidra innenfor dette området.

1 Historikk – hva er gjort så langt

1.1 Arbeidsgruppe nedsatt i 2013

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i slutten av 2013, bestående av representanter for EHVO, EFP, PPT og HMS-seksjonen som skulle vurdere mulige tiltak.

Resultatet av gruppens arbeid var utarbeidelse av:

- Risikovurderingsskjema til bruk ved trakassering, vold og trusler
- Skjema for vurderinger i forhold til enkeltelever/definerte elevgrupper
- Flytskjema for risikovurdering ved ankomst av ny elev til skolen
- Informasjonspakke til skolene til bruk i personalmøter (ble utformet, men ikke implementert)
- Gjennomgang av informasjonen på TAVLA om utagerende elever og forslag til forbedringer. Dette arbeidet ble imidlertid ikke ferdigstilt.

1.2 Kurs for ledere og verneombud om forebygging og håndtering av vold-trusselhendelser - 13.11.2014

Kurset hadde hovedfokus på de ansattes håndtering av vold og trusler. Temaene var:

- Hva er vold og trusler?
- Hvordan håndterer organisasjonen vold og trusler?
- Hvordan håndterer den enkelte ansatte vold og trusler?
- Hvordan håndterer arbeidsmiljøet hendelsen?
- EHVOs rolle når de får melding om vold, trusler eller trakassering
- Gjenopprettende prosesser- bruk av konfliktrådet

Evalueringen viste at seminaret i større grad burde inkludert elevperspektivet.

1.3 Ideseminar - 16.03.2015

Bakgrunn for seminaret var de mange henvendelser som er kommet til EHVO og ADP om skolenes utfordringer med å håndtere utagerende/voldelige elever. Deltakerne var rektorer og verneombud fra utvalgte skoler som har hatt utfordringer innen dette feltet, fagavdelingene i UDE, EHVO og tillitsvalgte.

1.3.1 Mål for seminaret var:

- Alle deltakerne skal få en felles oversikt over temaet utfordrende elever – omfang og kompleksitet
- Alle deltakerne skal få en felles oversikt over de eksisterende systemer og rutinene som arbeidet mot vold er basert på
- Alle deltakerne skal få en felles oversikt over de ulike kompetansemiljøene som finnes og hvordan disse arbeider
- Gjennom seminaret skal deltakerne få innsikt i hvorfor skoler ikke takler elever med utfordrende/voldelig atferd
- Med bakgrunn i seminaret foreslås det hvilke tiltak UDA skal iverksette og tidsplan for tiltakene og hvem som er ansvarlig for tiltakene.

1.3.2 Følgende problemstillinger ble belyst:

- Hvordan gi hjelp til elever som av ulike grunner har utvist utagerende atferd?
- Hvorfor tar det så lang tid å gjennomføre de gode tiltakene, tilpasset den enkelte elev?
- Hvordan hjelpe ansatte/medelever som har vært utsatt for vold/trusler?
- Lovverket

1.3.3 Innspill

Det kom mange innspill som skulle vurderes i det videre arbeidet. Innspillene kan grupperes i kategoriene kompetansetiltak, holdningsarbeid, kommunikasjon/samarbeid, fysisk tilrettelegging og økonomi.

Kompetansetiltak:

- Opplæring av ledere
- Opplæring av lærere i klasseledelse
- Individuell opplæring av ansatte som arbeider med utfordrende atferd

Holdningsarbeid:

- Arbeide med holdninger, raushet og mer inkluderende elevsyn

Kommunikasjon/samarbeid

- Tettere samarbeid med barnevern, BUP/spesialisthelsetjenesten
- Opprette et system for erfaringsoverføring mellom skolene
- Tydeliggjøre på TAVLA informasjonen om temaet utagerende/voldelige elever

Fysisk tilrettelegging:

- Fysisk tilrettelegging av skolebygg for utagerende/voldelige elever

Økonomi:

- Det kom forslag om å avsette en pott for tilrettelegging av forholdene for utagerende/voldelige elever

1.4 AMU-sak – oppsummering av idéseminaret

AMU behandlet i møte 11.05.2015 innstillingen *Oppsummering av idé-seminar om utfordrende elevatferd* med følgende konklusjon:

Avdelingene APS, EFP, ADP og representanter for arbeidstakerne i UDE-AMU arbeider videre med de innkomne forslagene og ser disse i sammenheng med Djupedal-innstillingen. Det gis en tilbakemelding til UDE AMU innen september 2015.

Det settes spesielt fokus på tiltak innenfor:

- System/rutiner for forebygging av utfordrende elevatferd
- System/rutiner for å håndtere utfordringer med elevatferd
- Kompetanseheving av ledere og ansatte
- System/rutiner tydeliggjøres på Tavla

1.5 Kurs for ledere og verneombud i hvordan forebygge og håndtere utagerende atferd - 3.11.2015

Sammenlignet med kurset i 2014 la en i dette kurset i tillegg til fokus på de ansatte, også vekt på elevperspektivet:

- Skolens spillerom med utagerende atferdsproblematikk
- Hvordan kan skolen jobbe forebyggende for å unngå og redusere atferdsutfordringer hos elever med spesifikke diagnoser?
- Hva sier loven om temaet?
- Hva gjør vi når volds- og trusselhendelser oppstår?
- Hvordan unngå eskalering av hendelser?
- Hvilken rolle har VO i forebygging og håndtering av vold- og trusselhendelser?
- Hvordan registrere hendelsene?

2 Opprettelsen av Avdeling for PPT og spesialskoler (APS)

Et viktig grep for å få styrket den spesialpedagogiske kompetansen i Osloskolen og det faglige samarbeidet mellom spesialskoler, PPT og læringsmiljø, er etableringen av APS. APS skal blant annet gi skolene kompetanse til:

- Å etablere forebyggingskompetanse slik at de kan bygge robuste klasserom for alle og den ene
- Å etablere kompetanse til å kartlegge årsakene til problematferd
- Å bygge opp kunnskap for tidlig å oppdage tegn på problematferd
- Å bygge kompetanse på hvordan møte og tilrettelegge for elever med problematferd

Avdelingen har flere støttefunksjoner inn mot dette området. Disse er Læringsmiljøteamet (LMT), PPT, Ambulant team og Kompetanseenheden.

2.1 Fokusområder for avdelingens arbeid er:

- Tidlig innsats
- Overganger
- Læringsmiljø og klasseromsledelse
- Fullføre og bestå
- Kvalitet i spesialundervisningen
- Kartlegging og implementerings-kompetanse

2.2 Hva strever skolene med?

Ut i fra de erfaringer som støttefunksjonene ut mot skolene har gjort, strever skolene først og fremst med:

- Å bygge robuste klasserom for alle og den ene
- Å oppdage tidlig nok tegn på problematferd
- Å finne årsaken til problematferd
- Å håndtere problematferd

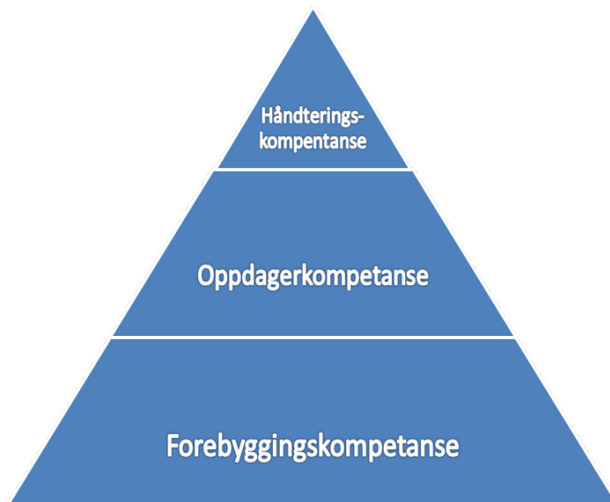
2.3 Hva trenger skolene bistand til?

Skolene trenger først og fremst bistand til:

- Å etablere forebyggingskompetanse slik at de kan bygge robuste klasserom for alle og den ene
- Å etablere kompetanse til å kartlegge årsaken til problematferd
- Å bygge opp kunnskap for å tidlig oppdage tegn på problematferd
- Å bygge kompetanse på hvordan møte og tilrettelegge for elever med problematferd

Arbeidet med å styrke skolenes forebyggings-, oppdager- og håndteringskompetanse vil bidra til å heve skolenes kvalitet på området utagerende elever. Læringsmiljøets betydning for alle elevers læring, samt kompetanse om hvordan tilrettelegge for robuste klasserom må anses som en grunnkompetanse hos alle lærere

Følgende pyramide illustrerer hvordan arbeidet med kompetanseutvikling på dette området må vektlegges:

2.4 APS arbeider nå også med:

- Samorganisering av innsatser innen læringsmiljø til APS
- Grundig kartlegging av eksisterende innsatser
- Identifisering av skolenes behov
- Innrette bistanden til skolene ut fra deres behov
- Samordning av læringsmiljøinnsatser (APS)
- Øke bestillerkompetansen
- Tydeliggjøre bestillingskompetansen

2.5 Suksesskriterier for arbeidet vil være:

- Erkjennelse av kompetansebehov
- Felles problemforståelse
- Involvering av ledelse
- God kommunikasjon i alle ledd
- Kvalitet på leveransene
- Kvalitet på utførelse
- Kompetansen skal bli værende i skolen

3 Konklusjon og videre arbeid

Som vist til tidligere i saken, konkluderte AMU i møte 11.5.2015 med at det må settes spesielt fokus på tiltak innenfor:

- System/rutiner for forebygging av utfordrende elevatferd
- System/rutiner for å håndtere utfordringer med elevatferd
- Kompetanseheving av ledere og ansatte
- System/rutiner tydeliggjøres på Tavla

APS har gjennom samordningen av Læringsmiljøteamet, PPT, Ambulant team og Kompetanseenheten etablert system/rutiner for hvordan skolene kan forebygge og håndtere krenkende elevatferd. APS vil også bidra til å heve skolenes kompetanse på området.

Kompetansehevingen vil være konsentrert om:

- Å etablere forebyggingskompetanse slik at de kan bygge robuste klasserom for alle og den ene
- Å etablere kompetanse til å kartlegge årsaken til problematferd
- Å bygge opp kunnskap for å tidlig oppdage tegn på problematferd
- Å bygge kompetanse på hvordan møte og tilrettelegge for elever med problematferd

Når det gjelder informasjonen som ligger på TAVLA, er etaten ikke kommet i mål med dette arbeidet. Arbeidet med å tilrettelegge informasjonen på TAVLA vil bli prioritert i 2016.

Som redegjort for i saken, har UDE samlet sett gjort mye for å bistå skolene i arbeidet med utagerende/voldelige elever. Vi får likevel bekymringsmeldinger fra skoler hvor det fremgår at de til tross for at de har forsøkt alle tilgjengelige midler/hjelpeinstanser, fortsatt har problemer med å takle svært utagerende elever. Skolene opplever dette som krevende. Resultatet er blant annet utslitte ansatte med påfølgende sykemeldinger. Ansatte som opplever slike situasjoner, får tilbud om debriefing eller defusing fra BHT. Selv om dette er viktig, må vi framover fortsatt ha fokus på forebygging. Vi må ha fokus både på elevenes læringsmiljø og de ansattes arbeidsmiljø. Innsatser må rettes inn mot begge samtidig.

Det er viktig at både vernetjenesten og arbeidsgiver fortsetter det gode samarbeidet om å finne gode tiltak på dette utfordrende området.

